

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ

Πῶς γεννῶνται ἀσθενεῖαι.

Ἐκ πραγματείας «περὶ Μοσκιτῶν» ἣν ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κολωνίας» ὁ Dr H. von Thering ὁ ἐν Rio grande do Sul διαβίων, ἐραυζόμεθα τὰ ἑξῆς:

Ἀπό τινων ἐτῶν κατηγορήθησαν, μάλιστα διὰ τοῦ Κίγκ, οἱ Μοσκιταὶ (εἶδος κωνόπων) ὡς μεταδότες τῶν διαλειπόντων πυρετῶν, μολονότι τοῦτο δὲν ἀπεδείχθη εἰσέτι, διότι καὶ τὸ αἷτιον τῶν διαλειπόντων πυρετῶν δὲν ἐπεβεβαιώθη ἔτι ἀσφαλῶς. Πιθανῶς αἰτία αὐτοῦ εἰσὶν γρεγαρινοειδεῖς ὄργανισμοί, ζῶντες εἰς τὸ αἷμα, καὶ τὰ αἱμοσφαίρια προσβάλλοντες, ἐν τούτοις μένει πρὸς διαλεύκανσιν ἡ γέννησις καὶ ἡ διάδοσις αὐτῶν, καὶ τότε μόνον θὰ εἶνε δυνατόν νὰ ἐκτιμηθῶσιν αἰτιολογικῶς οἱ Μοσκιταί. Ὁ διάσημος ζωολόγος Γκράσση ἀπέδειξεν ὅτι ἡ οἰκιακὴ μυῖα ἀπορροφᾷ τὰ φά τῶν ἐλμίνθων τοῦ ἀνθρώπου, ὡς καὶ τοὺς σπόρους μυκήτων, καὶ πιθανῶς ἀποβάλλει πάλιν ταῦτα διὰ τῶν ἀποχωρημάτων εἰς βιώσιμον ἔτι κατάστασιν. Ἰσως λαμβάνει μέρος εἰς τὴν μεταδосιν τῶν ἀσκαριδίων, ὅπωςδὴποτε ὅμως δύναται νὰ μεταδώσῃ μισματικὰς ἀσθενείας. Ἐσχάτως, μετὰ τῶν ἄλλων, καὶ ὁ Ῥανιέρ τῷ 1887 ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν πειράματα δι' ὧν ἡ μυῖα ἀποδεικνύεται ὡς μεταδότις τῆς φυματιώσεως. Τὰ γενόμενα πειράματα ἀποδεικνύουσιν ὅτι αἱ οἰκιακαὶ μυῖαι ἀπορροφῶσιν ἀθρόως ἐκ τοῦ ἀποπτύματος τῶν φθισικῶν βακτηρίδια τῆς φυματιώσεως, ἅτινα ἐν μέρει μὲν πάλιν διὰ τῶν ἀποχωρημάτων αὐτῶν ἀποβάλλονται, ἐν μέρει δέ, θνησκουσῶν μετ' ὀλίγον τῶν μυῶν, διὰ τῶν ἀποσυντιθεμένων αὐτῶν πτωμάτων δύναται νὰ μεταδοθῶσιν. Κατάδηλος ἐκ τούτων γίγνεται ἡ ἀνάγκη, νὰ συλλέγωμεν τὸ ἀπόπτυμα τῶν φθισικῶν ἐντὸς σκεπαμένων ἀγγείων καὶ νὰ τὸ καθιστώμεν ἀβλαβές.

Σαφῶς ἀποδεδειγμένον εἶνε τὸ μέρος τὸ ὅποιον λαμβάνουσιν οἱ Μοσκιταὶ εἰς τὸν βίον τῆς *filaria sanguinis hominis* Luvis. Ὁ σκώληξ οὗτος, πολλῶν δακτύλων μήκους, ζῇ εἰς τὰς τροπικὰς ζώνας, εἰς τὰς Ἰνδίας, τὴν Κίναν, τὴν Βραζιλίαν, ἐντὸς τοῦ αἵματος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐντὸς τῶν λυμφατικῶν ἀγγείων αὐτοῦ, ὅπου γεννᾷ βαρεῖας ἀσθενείας, οἵδηματα, ἐλεφαντίασιν, αἱματουρίαν, κτλ. Κατὰ τὸν Manson ὁ βίος τοῦ ρηθέντος σκώληκος ἐξεκρίσεται ὡς ἑξῆς: Τὰ μικρὰ ὡς κατατίθενται εἰς τὸ αἷμα, καὶ ἐκεῖ ἀναπτύσσονται εἰς ἔμβρυα. Λίαν περίεργον εἶνε ὅτι ἐν καιρῷ ἡμέρας διακένουσι εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὰ μεγάλᾳ ἀγγεῖα, καὶ μόνον κατὰ τὸν ὕπνον εἰσέρχονται εἰς τὰ περιφερικὰ μικρὰ ἀγγεῖα. Ἐσχάτη σταγὼν αἵματος ἐκ τοῦ δακτύλου ἢ τοῦ λοβοῦ τοῦ ὡτός περιέχει ἀριθμὸν τινα ἐμβρύων. Μέγας ἀριθμὸς τοιούτων περιέχεται καὶ εἰς τὸ οὖρον, τὰ δάκρυα, κτλ. τοῦθ' ὅπερ, ὡς εἰκός, εὐκόλως ἀποδεικνύει τὴν ὁδὸν δι' ἧς δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕδωρ. Ἀλλὰ τὰ οὕτω εἰς τὸ ὕδωρ ἀποτεθέντα ἔμβρυα δὲν ἀναπτύσσονται ἐπὶ πλέον, διότι ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις αὐτῶν συμβαίνει ὁπόταν τὰ ἐν τῇ αἷματι γενόμενα ἔμβρυα παραλαμβάνονται ὑπὸ τῶν Μοσκιτῶν ἐν ὧρᾳ καθ' ἣν συνειθίζει ὁ ἄνθρωπος νὰ κοιμᾶται, ἥτις εἶνε ἡ ὑπὲρ αὐτῶν προτιμωμένη.

Ἡ θήλυς Μοσκίτη παραλαμβάνει ἐν αὐτῇ μέγα πλῆθος ἐμβρύων, ἐνῷ ἐκμυζᾷ αἷμα καὶ πληροῦται ἐξ αὐτοῦ. Πεπληρωμένη ἐπιστρέφει εἰς τὸ ὕδωρ, τὴν πατρίδα τῆς, ἀραιομένη εἰς βραδείαν γέννησιν τῶν ὧν, ἐξ ὧν περὶ τὰ 300 ἀποβάλλει. Ἐπειδὴ δ' ἐκ τούτων μετὰ ἓνα μῆνα νέει Μοσκιταὶ γεννῶνται, λίαν εὐνότητος γίνεται ἡ υπερβολικὴ αὐξησις αὐτῶν. Τὰ ἔμβρυα λοιπὸν ὑφίστανται ἐντὸς τῆς Μοσκίτης μεταβολὴν μορφῆς, καὶ μετὰ 6-7 ἡμέρας φθάνουσιν εἰς μήκος 1 1/2 χμ. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποθῆσιν τῶν ὧν ἡ Μοσκίτη βλαφθεῖσα ὑπὸ τῶν παρασίτων, καταστρέφεται, πίπτει εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐλευθεροῦνται τὰ ἔμβρυα τῆς *filaria sanguinis hominis* Levis, ἅτινα διακένουσι εἰς τὸ ὕδωρ προσδοκῶντα τὸν μετέπειτα προορισμὸν των, ὅστις τότε μόνον ἐπιτυγχάνεται, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ ἔντερον τοῦ ἀνθρώπου διὰ τοῦ ποσίου ὕδατος. Ἐκ τούτου ἐννοεῖ τις σαφῶς πόσον σπουδαῖον εἶνε εἰς τὰς τροπικὰς χώρας τὸ νὰ πίνη τις τὸ ὕδωρ μόνον δι' ὕλισμένον ἢ βρασμένον.

Οὕτω προκύπτει ὅτι, αἱ περὶ τῶν μικροσκοπικῶν αἰτίων τῶν προξενούντων τὴν ἀσθένειαν μελέται εἰς τὰ πρῶτα στάδια εὐρίσκονται καὶ ὅτι μετὰ τῶν αἱμοθηλαζόντων ἐντόμων καὶ τῶν θυμάτων αὐτῶν ὑφίσταται ἀπροσδόκητος ἀμοιβαία βιωτικὴ σχέσις, ἥτις, ὑπὸ τε ἱατρικὴν καὶ ὑγιεινὴν ἐποψιν παρέχει ἐνδιαφέρον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς διαφόρους κῶνωπας καὶ μυῖας, τὸ ὅποιον ὁ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν εἰδῶν τούτων ἀφιερωθεὶς ζωολόγος μέχρι πρὸ μικροῦ μόλις ἐπίστευεν, ὅτι θὰ ἡδύνατο νὰ ὑπολογίσῃ.

P*

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΑ

Μεταμύθιδες τῶν ζώων.

Ὁ καθηγητὴς Φέλιξ Πλατὼ ζητεῖ νὰ ἀποδείξῃ ἐν λόγῳ ἐκφωνηθέντι ἐνώπιον τῆς Ἀκαδημίας τῶν Βρυξελλῶν, ὅτι περιπτώσεις «προφυλαττούσης ὁμοιότητος» δὲν ἀπαντῶσι μόνον, ὡς πολλὰχὼς πιστεύεται, εἰς τὰ τροπικὰ ζῷα, ἀλλὰ καὶ παρ' ἡμῖν ἐν τῇ συγκεκρασμένῳ κλίματι Εὐρώπῃ, καὶ δὴ συχνότατα. Ἐννοεῖ δὲ ὡς ὁ Βαλᾶς διὰ τῆς «προφυλαττούσης ὁμοιότητος» τὴν ἀπομίμησιν φυτικῶν οὐσιῶν καὶ ἀψύχων ἀντικειμένων. Περίεργον παράδειγμα εἶνε τὸ ἐπόμενον, πρὸς παρατήρησιν τοῦ ὁποίου ὠδήγησεν ὁ Πλατὼ τοὺς ἀκροατὰς του, ἐν ὧρᾳ ἀμπώτιδος παρὰ τὴν ἀκτὴν.

Οἱ χάλικες κατοικοῦνται ὑπὸ μεγάλου ἔρποντος θαλασσοπολύποδος. Τὸ μαλάκιον τοῦτο κρύπτεται διαρκούσης τῆς ἀμπώτιδος εἰς ἀνοίγματα εὐρισκόμενα ὑπὸ τοὺς λίθους. Οἱ ἄλιεῖς γνωρίζουσι τοῦτο καὶ τοὺς ἐξάγουσι διὰ σιδηροῦ ἀγκιστροειδοῦς ὄργανον. Μόλις τεθῇ τὸ ζῶον ἐπὶ τοῦ χάλικος λαμβάνει τεχνηέντως, τῇ βοηθείᾳ τῶν δι' ἀναμυζήτηρων ἐρωδιασμένων βραχιόνων αὐτοῦ, μικροὺς λίθους καὶ τοὺς ἀθροίζει ἐπὶ τῆς ῥάχης του. Εἰς 2-3 στιγμὰς εἶνε ὁ πολύπους κεκολλη-

μένος ὑπὸ σωρὸν λιθαρίων, πρὸ τοῦ ὁποίου ἐκ-
τοντάκις δύναται νὰ διέλθῃ τις χωρὶς νὰ ὑπο-
πτέυσῃ τί ἐγκρύπτει.

Ἡ τοιαύτη περιχύσις διὰ ξένων σωμάτων
εἶνε μέσον ἀποκρύψεως, τὸ ὅποιον χρησιμοποιοῦ-
σιν πολλὰ καὶ πολλὰ κερκισοειδῆ ζῖα ἐκ
τῆς ὁμάδος τῶν γαρίδων. Ἐὰν ἀνιχνεύσωμεν εἰς
βάθη 10—50 μέτρων πλήρη φυτῶν, θὰ εὕρωμεν
διαφόρους γαρίδας (Inachus, Stenorynchus,
Maja), κεκαλυμμένας διὰ σπόγγων, ἀσκοειδῶν,
βρυζῶν καὶ φυκῶν. Εἶνε ἀδύνατον ἐν τῷ
ἀμόρφῳ σωρῷ τῶν κλάδων καὶ λωρίδων, οὔτινες
συμφωνοῦσιν ἀκριβῶς μετὰ τὴν φυσικὴν περιοχὴν
τῶν ζῶων νὰ διακρίνωμεν ἀμέσως τὴν γαρίδα.

Δύναται τις νὰ νομίσῃ, ὅτι οἱ σπόγγοι, τὰ
φυκὰ κτλ. τυχαίως προσεκολλήθησαν ἐπὶ τοῦ δα-
σέος καλύμματος τῆς γαρίδος. Ἄλλ' ὅχι· ὡς οἱ
μαχηταὶ ἐκείνοι, οὔτινες, ἵνα κρυφθῶσιν ἀπὸ τὰ
ὄμματα τοῦ ἐχθροῦ ἔφερον πολυφύλλους κλάδους
καὶ μετεβάλλετο οὕτω ἕκαστος μαχητὴς εἰς θά-
μνον καὶ τὸ στράτευμα εἰς δάσος, προσκολλᾷ καὶ
ἡ γαρίς ἐρ' ἑαυτῆς τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα ἀπο-
τελοῦσι τὸν παράδοξον μεταμφισμὸν τῆς. Ζωο-
λόγοι, διάσημοι διὰ τὸ παρατηρητικὸν αὐτῶν,
ἐπεθεβαίωσαν τὸ γεγονός δι' ἀκριβεστάτων παρα-
τηρήσεων ἐν τῷ ἰχθυοτροφείῳ, ὅπου ἐνέθεσαν
συλληθρθεῖσας γαρίδας. Οὕτω ὁ Ἑρμανν Φῶλλ
παρετήρησε πῶς Maja τις, ἐμποδιζομένη ὑπὸ
πλουσίας βλαστήσεως ἐξέβαλε διὰ τῶν ἀγκίστρων
τῆς ἐν πρὸς ἐν τὰ φυτίδια, καὶ προσεκόλλα ἐπὶ
τῆς ράχεώς της μικρὰ τεμάχια προσράτων φυ-
κῶν· ὁ δὲ Βάτισον περιέγραψε κατὰ τι διεξοδι-
κώτερον τὰ μέσα ἅτινα μεταχειρίζεται ὁ Ἰναι-
χος καὶ ὁ Στενόρρυγχος, ὅπως ἀνανεώσωσι τὸν
μανδύαν των. Ἴνα παρακολουθήσωσι τὸ θαῦμα
τῶν καλῆτερον ἐξετέλεσαν οἱ δύο φυσιοδίφαι ἰδιόρ-
ρυθμα πειράματα. Ὁ Βάτισον ἐτύφλωσεν ἕνα
Στενόρρυγχον. Ἡ γαρίς αὕτη ἥς εἶχεν ἀφαιρέσῃ
προηγούμενως πᾶν τεχνητὸν ἐπένδυμα ἐκάλυψε
καὶ τὴν ῥάχιν της καὶ τὰ πλάγια ὡς ἂν ἐβλεπεν.
Ὁ Φῶλλ ἐκαθάρισε ῥιζικῶς τὴν Maja του καὶ
τὴν ἔθεσεν εἰς δοχεῖον ὅπου εἶχε μόνον ἄχυρα καὶ
λευκὰ τεμάχια χάρτου εἰς τὴν διάθεσίν της. Τὸ
μὴ δύναμενον νὰ σκεφθῇ ζῶον ἐξετέλεσεν, ἀκο-
λουθοῦν φυσικὴν ὁρμήν, ὁρμεμφύτως παράχρδον
πράξιν· προσεκόλλησε τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα τὸ
καθίστων πολὺ καταφανέστερον ἐπὶ τῆς ράχεώς των.

P*

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μεταξὺ νεαρῶν ὑπολογαγῶν :

- Καυμένη, χρεωστῶ ἑκατὸ χιλιάδας δραχμῶν.
- Δὲν εἶνε καὶ πολλὰ . . . ἴσα ἴσα μιὰ προίκα.

— Ὁ καλῆτερος τρόπος γιὰ νὰ μάθῃς ἕνα μυ-
στικὸ ποῖδς εἶνε ;

— Νὰ ῥωτᾷς ;

— Ἰσα ἴσα — νὰ μὴ ῥωτᾷς !

* *

Οἱ κοδέσποινα : Αὐτὸ τὸ δωμάτιον νὰ τὸ
προτιμήσετε· ἔχει καὶ ὠραίαν θέαν.

Φοιτητῆς (προβάλλων εἰς τὸ παράθυρον). —
Ὁραία θέα ! . . . τὸ Πανεπιστήμιον !

* *

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς προσωπικῆς κρατήσεως
ἐρωτηθεὶς ἐσχάτως εἰς δημοσιογράφος ἀπήντησεν :

— Εἶμαι ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς προσωπι-
κῆς κρατήσεως μετὰ τὴν μικρὰν διαφορὰν, ὅτι εἰς τὸ
ἕξῃς πρέπει νὰ φυλακίζωνται . . . οἱ δανεισταί.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

«Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ».

Πρὸς τὴν Σύνταξιν τῆς Ἑστίας.

Πολλάκις καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἀκούω καὶ ἀναγινώσκω
καὶ ἐν ἐφημερίαι, καὶ ἐν φυλλαδίοις, καὶ ἐν διατριβαῖς,
καὶ ἐν παντοίοις ἐπὶ τέλους ἐγγράφοις, ἐντύποις τε καὶ
χειρογράφοις, τὴν φράσιν «φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ»,
λεγομένην καὶ γραφομένην προκειμένου περὶ τῆς ἀπο-
τυχίας οἰασθήποτε διὰ τοῦ προφορικοῦ ἢ τοῦ γραπτοῦ
λόγου ἐκδηλουμένης καὶ καταβαλλομένης προσπάθειας
καὶ ἐνεργείας. Ἡ ἐν λόγῳ φράσις, εἰλημμένη ἐκ τῆς
θείας Γραφῆς, καὶ μεταπεσούσα, ὡς καὶ ἄλλαι γραφι-
καὶ ῥήσεις, εἰς παροιμίαν, ἀφορᾷ, ὡς γνωστὸν, ἀποκλει-
στικῶς καὶ, ἵνα οὕτως εἴπω, ἀτομικῶς εἰς Ἰωάννην τὸν
Προδρόμον. Γνωστὸν ὅμως ὡσαύτως ὅτι ἡ φωνή, ὁ
λόγος, τὸ κήρυγμα Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐν τῇ γνω-
στῇ ἐρήμῳ ἔσχε μέγα, λαμπρὸν, καρποφόρον λίαν ἀπο-
τέλεσμα. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ μακαρίτης Γ. Ἰακωβῆτος,
ὅτε διεκόπη ποτὲ ἀγορεύων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Βουλῇ
ὑπὸ ἀντιφωνούντος βουλευτοῦ, εἰπόντος αὐτῷ : «Τὰ
λόγια σου εἶναι φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ.» — «Ναί»,
ἀνταπήντησεν ἐκεῖνος ἐτοιμότητα ὡς πάντοτε, «ὡς ἡ
Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.» — Σήμερον ὅμως ἡ περὶ τῆς
πρόκειται φράσις ἔχει ἄλλοιαν ὅλως ἐννοίαν, τὴν ἐννοίαν
δηλονότι ἣν ὑπέδειξε ἀνωτέρω. Νομίζω λοιπὸν ὅτι,
ὅπως ἡ φράσις ἔχῃ τὴν εἰς αὐτὴν σήμερον ἀποδιδόμε-
νην σημασίαν, δεόν νὰ ἐκφέρηται οὕτω : «Φωνὴ βοῶν-
τος ἐν ἐρήμῳ», ἥτοι παραλειπομένου τοῦ ἄρθρου «τῆς»,
ἐν τόπῳ δὲ τῇ δὴ αἰφθόρῃ, ἐν ᾧ ὁ λαλῶν οὐδόλως
ἔχει ἀκροατάς, καὶ μεταφορικῶς ἐν τόπῳ, ἔνθα ὁ λαλῶν
ἔχει μὲν ἀκροατάς, ἀλλ' οὐδόλως, εἴτε δι' ἕνα, εἴτε
δι' ἄλλον λόγον, προσέχοντας τὸν νοῦν εἰς τὰ ῥήματά
του, ἅτινα, διὰ τοῦτο, οὐδεμίαν αἴσθησιν οὐδ' ἐντύπω-
σιν ἐμποιοῦσιν εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν.
Ἄλλως ἡ φράσις, λεγομένη καὶ γραφομένη, ὡς πάντοτε
ἄχρι τοῦ νῦν λέγεται καὶ γράφεται, ἔλκει τὸν νοῦν
ἄκοντα καὶ μὴ θέλοντα εἰς τὸ νόημα, ὅπερ ἔδωκεν αὐτῇ
δικαίως ὁ αἰνιγματὴς Γ. Ἰακωβῆτος. Ναὶ μὲν ἐπὶ
τῆς αὐτῆς ἐννοίας λέγουσι καὶ οἱ Γάλλοι prêcher
dans le désert, ἥτοι μετὰ τοῦ ἄρθρου, ἀλλ' ἡ γαλ-
λικὴ φράσις δὲν εἶναι εἰλημμένη αὐτολεξεῖ ἐκ τῆς θείας
Γραφῆς, ἀλλὰ κατ' ἐννοίαν μόνον, τοῦθ' ὅπερ οὐσιω-
δῶς διαφέρει τῆς φράσεως ἡμῶν «φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
ἐρήμῳ», αὐταῖς λέξεσιν ἐκ τῆς θείας Γραφῆς εἰλημμένης.

Ἐν Ληξουρίῳ, τῇ 15 Νοεμβρίου 1892.

Σ. Α. ΣΕΡΕΜΕΤΗΣ